

7. Каменский А. О смысле художественной традиции / Александр Каменский // Критерии и суждения в искусствознании : сб. науч. труд. – М. : Совет. Художник, 1986. – С. 214–253.
8. Мисюга Б. Краєвид у малярстві Галичини першої третини ХХ ст. (традиції та інновації образної мови) : дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.05 / Мисюга Богдан. – Львів, 2009. – 181 с.
9. Мисюга Б. Краєвид у творчості художників Галичини : від романтизму до сюрреалізму [Електронний ресурс] / Богдан Мисюга. – Режим доступу : <http://lvivposter.com/news/96-Krajevyd-u-tvorchosti-hudozhnykivGalychyny-vid-romantyzmu-do-surrealizmu/>.
10. Осип Сорохтей : альбом / упоряд. Благод. фонд підтримки та розвитку культурно-мистецьких ініціатив «Руст» ; передм. О. Ріпко. – Л. : Кварт, 2008. – 234 с. : іл.
11. Українські мистецькі виставки у Львові. 1919–1939 : довідник; антологія мистецько-критичної думки / автор-упоряд. Р. М. Яців. – Л. : Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2011. – 696 с.
12. Челяк І. Мистецькі об'єднання Прикарпаття кінця ХІХ – ХХ століття / Ірина Челяк // Народознавчі Зошити. – 2004. – № 1–2. – С.145–149.
13. Polskie życie artystyczne w latach 1915–1939 / Pod. red. A. Wojciechowskiego. – Wrocław; Warszawa; Kraków; Gdańsk, 1974. – 742 p.
14. Tyrowicz L. Malarze Stanislawowscy [Електронний ресурс] / Ludwik Tyrowicz. – Режим доступу : <http://stanislawow.net/historia/malarze.htm>.

В статті определяється традиція воспроизведения городского пейзажа в живописных произведениях ивано-франковских художников межвоенного двадцатилетия (1919-1939) в контексте культурных влияний и художественных процессов. Выявляются стилистические, композиционные характеристики сюжетного наполнения городских пейзажей художников, которые происходили и творили на территории Ивано-Франковщины (тогда – Станиславивщины). Отмечены особенности интерпретации городской тематики художниками творческого объединения «Орион», что действовало в Ивано-Франковске на протяжении 1930-х гг.

Ключевые слова: городской пейзаж, традиция, живопись, культурно-художественная жизнь, Ивано-Франковщина.

The city landscape traditions in Ivano-Frankivsk artists paintings of the interwar decades (1919-1939) in the context of cultural influences and artistic processes are researched. Stylistic and compositional characteristics of the cityscapes scene content are revealed in the works of artists who worked on the territory of Ivano-Frankivsk region (then – Stanislaviv region). The features of the city theme interpretation in creative work of the artistic union «Orion» that originated in Ivano-Frankivsk during 1930s are defined.

Key words: cityscapes, tradition, painting, cultural and artistic life, Ivano-Frankivsk region.

УДК 7.06.091.73.75

Анатолій Калитко, Валентина Молинь

МИСТЕЦЬКИЙ ПРОСТІР: ДІЯЛЬНІСТЬ СПІЛЧАН КОСІВСЬКОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ХУДОЖНИКІВ УКРАЇНИ

У статті простежується діяльність членів Косівської регіональної організації Національної спілки художників України, що об'єднує майстрів декоративно-прикладного мистецтва, художників-живописців та мистецтвознавців. Досліджено творчу активність спілчан, участь у виставках, пленерах, симпозіумах, фестивалях. Окреслено інші важливі моменти спілчанського життя на сучасному етапі.

Ключові слова: Косівська регіональна організація Національної спілки художників України, мистецькі виставки, твори, декоративно-прикладне мистецтво, живопис.

Розвиток культурно-мистецького життя Прикарпаття у другій половині ХХ століття значною мірою пов'язаний з діяльністю митців Косівщини – членів професійних творчих спілок, об'єднань, викладачів мистецького навчального закладу у Косові.

© Калитко А., Молинь В., 2015.

Саме завдяки косівцям – першим членам Спілки художників Миколі Тимківу, Миколі Кіщуку, Василеві Кабину, Миколі Медвідчуку й іншим, у 1957 році в місті Косові відбулися збори художників Прикарпаття та створено Станіславське відділення (нині Івано-Франківська обласна організація) спілки художників Української РСР з центром (керівним органом) у Косові [8, арк. 3].

Головою новоствореної творчої організації був обраний Микола Петрович Тимків (1909–1985), творчість якого згодом займе окрему сторінку в історії розвитку народного мистецтва Гуцульщини, зокрема косівської школи художнього різьблення [6, с.5–8]. Вже у 1958 році з ініціативи Станіславського відділення Спілки художників і сприяння керівництва художнього фонду як структурного підрозділу Спілки художників, що займалась питаннями виробництва і матеріально-технічного забезпечення, відкрито перші художньо-виробничі майстерні у Косові [8].

У мистецтвознавчій літературі, наукових статтях та публікаціях фахових видань ряд дослідників так чи інакше торкаються заявленої теми. Вивченню окремих видів декоративно-прикладного мистецтва у творчості косівських митців другої половини ХХ століття, зокрема членів Косівської регіональної організації Національної спілки художників України, присвячені праці мистецтвознавців О.Соломченка, М.Станкевича, О.Никорак, М.Селівачова, Р.Шмагала, Г.Стельмащук, О.Слободяна, В.Молинь, М.Гринюк, І.Кочержука, Б.Книш, К.Каркадим, М.Іванчук, краєзнавців І.Пелипейка, П.Арсенича, К.Сусак. Інформацію про участь у виставках містять каталоги окремих всеукраїнських виставок. Про творчість сучасних майстрів декоративно-прикладного мистецтва і художників-живописців Косівщини підготовлені окремі видання та публікації В.Молинь [1; 2; 3; 4; 5; 7].

Мета статті – окреслити активну діяльність спілчан Косівської організації на сучасному етапі, в контексті культурно-мистецьких процесів початку ХХІ століття. У Національній спілці художників України Косівська регіональна організація посідає чільне місце серед багатьох обласних організацій, вирізняється поміж інших тим, що репрезентує розмаїття видів декоративно-прикладного мистецтва гуцульського краю – художніх виробів з дерева, художньої кераміки, виробів з металу та шкіри, художнього ткацтва, вишивки та писанкарства. В рамках даної публікації ставимо завдання окреслити важливі моменти спілчанського життя впродовж 2010–2015 років, заплановану й чітку роботу організації на чолі з головою правління КРО НСХУ Іваном Кочержуком.

Косівська регіональна організація Національної спілки художників України, що об'єднує майстрів декоративно-прикладного мистецтва, художників-живописців та мистецтвознавців сьогодні налічує 56 спілчан. За останнє десятиліття організація поповнилася художниками-живописцями. Четвертина нинішнього складу – викладачі Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

2015 року новими членами Спілки, які успішно пройшли всі етапи конкурсного відбору в Косівській організації, а також на Раді Національної Спілки художників України у Києві стали митці з художньої обробки дерева, викладачі інституту І.Кіщук, О.Крицкалюк, Д.Приймак, член молодіжного творчого об'єднання Т.Ходан.

Гордістю Косівської регіональної організації Національної спілки художників України є поважні митці, яким присвоєно почесне звання «Заслужений художник України» – Іван Кочержук, Степан Бзунько, Анатолій Калитко, «Заслужений майстер народної творчості України» – Валентина Джуранюк, Оксана Бейсюк, Ірина Серьогіна, Богдан Ходан, лауреати Всеукраїнської премії в галузі народного декоративно-ужиткового мистецтва імені Катерини Білокур – Мирослав Радиш, Уляна Шкром'юк, Роман Якібчук, Людмила Якібчук. Вони творчо активні, приймають участь у різноманітних мистецьких акціях і художніх виставках в Україні і за кордоном, презентуючи мистецтво Гуцульщини.

За сприяння організації спілчани брали участь у всеукраїнських мистецьких виставках: «Різдвяна» в Центральному будинку художника у Києві (січень 2010), «Світ Божий, як Великдень» у Галереї мистецтв у м. Луцьку (квітень 2010), «Різдвяна» в Центральному будинку художника у Києві (січень 2011), «Світ Божий, як Великдень» у м. Дніпропетровську (квітень 2011), «Великодня» у м. Тернополі (квітень 2013). Серед учасників з різних областей України на виставці у Тернополі представляли твори 35 авторів з Косова. Експонувалися керамічні бочівка і писанка Оксани Бейсюк, декоративні тарілки Валентини Джуранюк, Василя Гривінського, Марії Корнелюк-Гривінської, Миколи Фустова, Іванни Ділеті, свічник Оксани Вербівської-Кабін, ваза Ірини Серьогіної, чайник Романа та Людмили Якібчуків, інкрустована тарілка Василя Тонюка, декоративні пласти Василя Бончука та Миколи Стринадюка, тематичний таріль Петра Корпанюка, баклага Любомира Гавриша, рахва Йосипа Приймака, писанка Богдана Ходана, пласти з рельєфним різьбленням Мирослава

Радиша, шкіряні вироби Юрія Ходана. Учасниками виставки були також викладачі інституту й представники творчого молодіжного об'єднання О.Гордійчук, О.Кришталюк, Д.Приймак, Т.Ходан, Д.Гривінська, А.Цівінська, У.Возняк.

В національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному кераміка косівських майстрів була успішно представлена на другій національній виставці-конкурсі художньої кераміки «Керам ПІК в Опішному» (червень, 2010). Мистецтвознавці М.Гринюк, В.Молинь, М.Іванчук, Б.Книш брали участь у міжнародному керамологічному симпозіумі в Опішному «Гончарство Гуцульщини та Покуття: ідеологічні міфи та реалії».

Упродовж 2010 року членами організації проведено ряд персональних виставок, у тому числі і в столичних виставкових залах. Живопис Анатолія Калитка знову експонувався в Українському фонді культури у Києві (попередня персональна виставка художника у цих залах була 2007 року). Виставка кераміки Василя Гривінського відбулася у Центральному будинку художника у Києві, кераміки Марії Гринюк у Коломийському музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття. У художньо-меморіальному музеї Василя Касіяна у Снятині відбулися дві персональні виставки косівчан – картини Володимира Гуменюка, карпатські пейзажі та натюрморти Анатолія Калитка.

Багатолітнім головою Правління Косівської регіональної організації (з 1994 року) є заслужений художник України Іван Степанович Кочержук. За вагомий внесок у діяльність Всеукраїнської спілки художників нагороджений Грамотою Верховної Ради України (2013). Зауважимо, що крім організації заходів чи скерування до участі спілчан у всеукраїнських та регіональних акціях, голова регіональної творчої спілки виконує щоразу й певний обсяг організаційно-господарських робіт.

Варто відзначити дієвість члена правління організації Степана Васильовича Бзунька, який відповідальний за виставкову діяльність, був куратором багатьох виставок. У залах організації планово проводяться персональні і колективні виставки, тематичні і ювілейні, виставки претендентів у члени НСХУ та членів молодіжного об'єднання, а також творчі звіти ювілярів.

2010 року персональною виставкою «Художнє дерево в інтер'єрі» звітував з нагоди 60-річного ювілею Степан Бзунько, представивши в оригіналах, проектах і світлинах вагомий власний творчий доробок. Підготовлений відеоряд і коментарі самого автора всебічно висвітлили ретроспективу чотирьох десятиліть творчого життя. З особливою відповідальністю спроектовані С.Бзуньком і виконані групою художників під його керівництвом іконостаси чотирьох церков у Тисменицькому, Тлумачькому, Богородчанському та Коломийському районах області. Зараз Степан Васильович Бзунько керує роботою колективу митців по відбудові, реставрації та облаштуванню інтер'єру церкви Св. Василя Великого у Косові.

Великим творчим звітом з нагоди 70-річчя від дня народження стала ювілейна 20 персональна виставка живопису Анатолія Калитка, організована у виставковій залі Косівської регіональної організації НСХУ (2012) [5]. Експозиція об'єднала твори за сорокалітній період і представила мистця в повному обсязі творчих уподобань. Одночасно з відкриттям виставки відбулася презентація книжки-альбому «Мелодія живопису Анатолія Калитка» [7]. В альбомі представлено 160 живописних і графічних творів мистця різних періодів творчості. Особливу увагу приділено найновішим творам. Це доповнене видання альбому про косівського живописця Анатолія Калитка присвячене 70-річному ювілею художника та 40-річчю його творчої і педагогічної діяльності на Гуцульщині. У статтях Людмили Жоголь, Валентини Молинь, Катерини Сусак розкрито особливості особистості Анатолія Калитка як художника і педагога. Видання містить близько тридцяти світлин, на яких зафіксовані цікаві моменти творчого життя – фрагменти з відкриття персональних виставок у престижних виставкових залах, презентація альбомів, заняття зі студентами в аудиторії чи на пленері, участь у міжнародних симпозіумах живопису, навчальних семінарах, спілкування з художниками. У хронологічному порядку подано перелік проведених персональних виставок й основних творів.

Варто згадати про підготовку і проведення на базі організації семінарів-тренінгів (листопад 2012), у програмі яких були тематичні заняття та тренінги з питань діючого законодавства у сфері народних промислів, приватного підприємництва і маркетингу виробів народного мистецтва за допомогою засобів туризму; особливості організації та проведення майстер-класів для туристів. Координатором проекту «Мистецька палітра Прикарпаття» була Наталія Гасюк, керівник обласного туристично-інформаційного центру. Учасники змогли ознайомитися з історією створення та діяльності Косівської регіональної організації НСХУ, її структурних підрозділів та творчістю митців нашої організації. Вони також на практиці побачили методику проведення майстер-класів з ткацтва, вишивки, художнього різьблення, виготовлення гончарних виробів та їх розпису, виготовлення іграшок із сіна.

Активними виявилися косівські митці на тематичних регіональних виставках «Во ім'я Отця!» у залах Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського у Коломиї (листопад 2012) та «Благословен еси...» у виставковому залі організації (лютий-березень 2013), учасниками якої були художники з Коломиї та Івано-Франківська – Дмитро Сивак, Богдан Губаль, Марія Корпанюк, Василь Корпанюк, Арсенія Кісичук, Валерій Дувірак, Марія Лобурак, Василь Андрушко, Мирослав Ясінський, Ольга Шулепа, Петро Прокопів.

До участі у виставці «Зимова артказка», було залучено близько п'ятдесяти авторів – членів спілки, викладачів і творчу студентську молодь. Виставка у залах організації тривала більше двох місяців, мала велику кількість відвідувачів, гостей міста у Різдвяні свята (2013).

2011 року лише в залах Косівської регіональної організації влаштовано кілька різнопланових виставок. Зокрема, колективна виставка «Розколяда» (січень), виставка творчих робіт студентів і викладачів відділу металу Косівського інституту ПДМ ЛНАМ (березень), виставка тканих виробів Б.М.Гулейчука з приватної збірки (травень), персональна виставка робіт студентки відділу художнього ткацтва Аліни Гончарової-Цівінської (червень), колективна виставка творів членів КРО НСХУ і викладачів Косівського інституту (серпень-вересень).

У Коломийському музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й.Кобринського з успіхом відбулася персональна виставка творів досвідченого косівського різьбяр Василя Бовича «Проросла пам'ять моя...», де експонувалися і твори майстра з фондів КМНМГП. Персональна виставка автора під назвою «Перед дідовою душі...», експонувалася у художньому музеї в Івано-Франківську, а згодом впродовж двох місяців експонувалася у виставковій залі Косівської регіональної організації НСХУ. Представлені серії декоративно-тематичних пластів «Календар дідів», «Шаблі до вирію» і тарелі майстра, виконані з притаманними для нього чіткою виразністю, лаконічністю, графічною мовою знаків-символів у дереві. Доречним буде процитувати рядки завідувача відділу дерева Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й.Кобринського Катерини Каркадим в анотації до цієї виставки: «Твори Бовича втілюють національні риси – відтворюють знаки віри на найзрозумілішому знаковому рівні, виявляють моральний дух. Усвідомлення глибинно-культурної національної ідентичності гарантує життєстійку позицію Бовича. Він людина мисляча, небайдужа до багатьох аспектів нашого життя. Це стосується і його політичних поглядів, його інтелектуальних уподобань, постійної внутрішньої духовної праці».

2011 року на базі «Академії ремесел» у м. Бердянську Запорізької області проходив Всеукраїнський навчальний семінар з прикладного мистецтва для обдарованої молоді з обмеженими фізичними можливостями. Учасниками семінару були молоді люди з Криму, Запорізької, Донецької, Київської, Житомирської, Хмельницької, Полтавської та Вінницької областей. Дирекцією Всеукраїнського навчально-культурного центру психологічної підтримки, соціальної, професійної та трудової реабілітації для участі у проведенні Всеукраїнського семінару були запрошені педагоги з Києва, Дніпропетровська і Косова. Косівський художник і педагог Анатолій Калитко проводив заняття з живопису (робота на пленері). Мистецтвознавець Валентина Молинь провела лекції з історії народного мистецтва Гуцульщини.

В рамках проведення XIX Міжнародного гуцульського фестивалю у Косові (2011) колективні виставки спілчан відбулися у виставкових залах організації, Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини, репрезентуючи розмаїття видів декоративно-прикладного мистецтва гуцульського краю – художніх виробів з дерева, художньої кераміки, художнього ткацтва та вишивки, виробів з металу та шкіри. Ціле «містечко майстрів» розташувалося на території Косівської РО НСХУ. Зокрема гостей фестивалю приваблювали витвори косівських кераміків Романа та Людмили Якіб'юків, Валентини Джуранюк, Уляни Шкром'юк та Іванни Ділеті.

Слід відзначити творчу і виставкову активність косівських майстрів-кераміків в організації персональних виставок впродовж 2013 року.

У трьох виставкових залах Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини експонувалася персональна виставка кераміки заслуженого майстра народної творчості України Валентини Джуранюк і тканих виробів Йосипа Джуранюка. Цю виставку Валентина Іванівна приурочила потрійному ювілею – від дня народження, закінчення училища і вступу у члени Спілки художників. Значну частину представлених робіт становили декоративні плитки з сюжетними та анімалістичними розписами. Різноманітністю виконаних розписів вирізнялися авторські тарелі: орнаментальні, з анімалістичними мотивами і сюжетно-тематичні.

У музеї мистецтв Прикарпаття в Івано-Франківську експонувала кераміку член НСХУ, заступник директора Косівського інституту ПДМ ЛНАМ з наукової роботи Марія Гринюк. Відома як

автор видань про народних майстрів Гуцульщини – брустурівську майстриню виготовлення сирних іграшок Марію Матійчук, косівського майстра художніх виробів з металу Романа Стринадюка, майстриню косівської кераміки Валентину Джуранюк.

Навесні 2013 року відкрито Центр культури України в Китаї. Інтер'єр приміщення проектував народний художник України, Лауреат Державної премії імені Т.Шевченка Анатолій Гайдамака. А косівські керамісти Уляна Шкром'юк, Оксана Бейсюк та Ірина Серьогіна є авторами розписаних пічних кахель для встановленої там гуцульської печі.

Впродовж літа майстри-кераміки провели більше десяти майстер-класів з виготовлення традиційної косівської кераміки (формування на гончарному крузі, ритований та ріжковий розпис) для дітей з різних областей України, а також організували такі покази для п'яти груп закордонних гостей – шанувальників українського декоративно-прикладного мистецтва.

Косівська регіональна організація Національної спілки художників України отримала подяку за представлення гуцульського мистецтва на фестивалі «Відлуння-2013» в польському місті Битів, що на Мазурах.

Кераміка, художні вироби з дерева, вишивка й ткацтво дванадцяти митців Косівської РО НСХУ представляли регіон на виставці сучасного народного мистецтва у Лондоні під час проведення форуму «Дні України у Великобританії» (жовтень 2013).

Троє митців організації – Богдан Бурмич, Уляна Шкром'юк і Любов Ракевич організували цікаву виставку під назвою «Острива гуцульських виробів». Вони представили кераміку (свічники, тарелі, вази, калачі, куманці, кахлі, сервізи посуду) і вишивку (чоловічі та жіночі сорочки, рушники, доріжки, порт'єри), що взаємодоповнювались в оригінально продуманій експозиції у виставковому залі Косівської РО НСХУ (вересень 2013). Богдан Бурмич – почесний член НСХУ, добре знаний як майстер-віртуоз гончарної справи, у співавторстві з відомими косівськими кераміками виготовив сотні художніх виробів, брав участь у багатьох виставках та фестивалях. Уляна Шкром'юк – майстер-керамік, лауреат Всеукраїнської премії в галузі народного декоративно-ужиткового мистецтва імені Катерини Білокур, учасник багатьох виставок та фестивалів народного мистецтва, на громадських засадах керує творчими майстернями кераміків. Любов Ракевич – директор художньо-виробничого комбінату, відома як учасник всеукраїнських виставок декоративно-прикладного мистецтва, всеукраїнських та міжнародних етнофестивалів та Днів культури України за кордоном.

Майже одночасно в інших залах Косівської організації НСХУ експонувалася персональна виставка кераміки Оксани Бейсюк «Вогонь і барви мого життя», присвячена важливим подіям у творчому житті автора – ювілею з часу вступу у члени спілки художників та присвоєння їй державної мистецької премії імені Катерини Білокур. Майстриня представила нові роботи, виконані впродовж 2010–2013 років. Серед них великі вази та глечики, декоративні тарелі і плитки, набори посуду і предмети сувенірного характеру (невеличкі тарілочки, дзбанчики, вазочки), декоровані традиційним розписом, що немов мереживом концентричними поясами вкриває поверхню виробів. Характерною особливістю розписів майстрині є здрібнені орнаментальні мотиви.

Восени 2013 року у виставковому залі організації діяла виставка «Грані творчого доробку», організована з нагоди 70-ліття члена Національної спілки художників України, доцента Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ Йосипа Дмитровича Приймака, який зустрів свій поважний ювілей багатогранним доробком як досвідчений педагог, художник-майстер виробів з дерева, автор низки краєзнавчо-мистецьких видань про народних майстрів Гуцульщини В.Гуза, І.Грималюка, Д.Шкрібляка, В.Тонюка.

Родинна виставка творчих робіт сім'ї Йосипа Приймака, за участю творчих робіт дружини Дарії Антонівни (майстер орнаментальних і тематичних килимів, доріжок, гобеленів) і сина Дмитра (іконопис та художні вироби з дерева) у ширшому вимірі представила коло їх творчих зацікавлень.

Кандидатом мистецтвознавства Молинь В.Д. підготовлено макет видання «Творчі здобутки Йосипа Приймака», що знайомить з творчістю (художні вироби з дерева, бондарство, об'ємна пластика в дереві та камені), педагогічною, дослідницькою та громадською діяльністю Й.Д.Приймака.

Вшановуючи 140 роковини визначного різьбяря і майстра художньої обробки металу на Гуцульщині, засновника косівської школи різьбярства, майстра-новатора Василя Григоровича Девдюка (1873–1951) підготовлено до друку науково-мистецьке видання «Василь і Микола Девдюки». Над підготовкою книги працювали кандидат мистецтвознавства, доцент Косівського інституту Валентина Молинь, завідувач відділу графічного дизайну Андрій Андрейканіч та правнук майстра В.Девдюка Ігор Яремин. У пропонованій праці розкрито найбільш важливі аспекти життя і

творчості, окреслено постать Василя Девдюка в історії народного мистецтва Гуцульщини, зокрема, його роль у формуванні й розвитку Косівської школи різьбярства. Видання багато ілюстроване, окремі світлини з родинного архіву та музейних фондів публікуються вперше.

Виставка творчих робіт викладачів і студентів кафедри образотворчого мистецтва Косівського інституту ПДМ ЛНАМ «Осінній вернісаж» у Косівському музеї народного мистецтва та побуту Гуцульщини присвячена Дню художника, об'єднала творчі роботи двадцяти авторів різних поколінь.

2014 рік знаменний 200-літнім ювілеєм Тараса Григоровича Шевченка. Спільчани взяли активну участь у виставці «Митці Косівщини Кобзареві» у Косівському музеї народного мистецтва та побуту Гуцульщини (березень 2014). Зокрема, заслуговують уваги тематичні тарелі Мирослава Радиша «...Врага не буде, супостата, а буде син і буде мати...», «Садок вишневий коло хати, хрущі над вишнями гудуть...» (дерево, різьба, жирування металом, аплікація фрагментами писанок). Тарелі з портретним зображенням Тараса Шевченка представили автори Іван Макарович Смолянець, Богдан Ходан, Микола Стринадюк, декоративні інкрустовані тарелі авторства Василя Яковича Тонюка, Андрія Кознюка. Шкіряний комплект для книги Т.Г.Шевченка «Кобзар» (оправа для книги і коробка-футляр), виконані в техніці ручного рельєфного тиснення, тонування, випалювання та оздобу металевими каплями представив молодий спільчанин Юрій Ходан, вітальний адрес і шкіряну сумку в техніці аплікації, плетіння та ажурної пробивки - Роман Книшук. Широко представлені розписані керамічні вироби косівських майстринь Уляни Шкром'юк (17 творів) та Оксани Бейсюк (13 творів), Ірини Серьогіної, Людмили Ухман.

Як відзначає голова Косівської РО НСХУ Іван Степанович Кочержук, підтримуючи ініціативу та діяльність Благодійної організації Благодійний фонд «Автентика Гуцульщини» з популяризації унікального виду рукомесла – косівської мальованої кераміки та процесу висунення номінації України «Традиція косівської мальованої кераміки» для внесення до репрезентативного списку нематеріальної спадщини людства ЮНЕСКО, у виставкових залах організації створено постійно діючу експозицію з 225 виробів майстрів-кераміків із «Фонду творів регіональної організації НСХУ» та діючу з вересня 2014 року по жовтень 2015 року виставку творів сучасних майстрів цього виду мистецтва на якій експонується 103 твори 17 авторів. В експозиції виставки творів сучасних майстрів традиційної косівської кераміки представлені декоративні панно з розписаних плиток, посудини, тарілки, свічники і калачі Валентини Джуранюк, об'ємно-просторові композиції і тарелі Марії Гринюк, декоративні композиції і скульптури Василя Гривінського, панно, вази і кльош Ірини Серьогіної, декоративні тарілки і плитки Марії Корнелюк-Гривінської, вази і плесканці Оксани Вербівської-Кабін, сервіз, збанок з горнятами, свічник та кахлі Романа і Людмили Якібчуків, об'ємно-просторові композиції з дзвоників, глечики та бокали Уляни Шкром'юк, декоративні тарілки і миски Оксани Бейсюк, Іванни Ділеті, плитки і тарілки Христини Урбанської, вази і збанки Людмили Ухман, Олександрі Угляр, вироби в теракоті Василя Івасюка, миски і свічник Михайла Сусака, калач і трійця Ольги Гостюк.

Косівська кераміка – потенційний елемент репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО. Мальована гуцульська кераміка, як важлива складова української культури представляє органічне за своєю природою явище. Свідченням цьому стала широкомасштабна виставка «Вічне. Живе. Нев'януче» розгорнута у залах Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й.Кобринського у Коломиї (березень 2015). Творчі роботи спільчан-кераміків були представлені серед 350 творів 42 авторів.

З метою популяризації косівської мальованої кераміки два роки поспіль у Косові на базі Косівського інституту ПДМ ЛНАМ проводяться відкриті фестивалі-конкурси «Мальований дзбаник», Міжнародні студентські гончарські пленери «ГончАРТплер у Косові» (вересень 2014, 2015). Ініціатором проведення таких заходів є Марія Гринюк. Вона презентувала авторський проект малої архітектурної форми «Дзбан» як символ косівської кераміки.

Для гостей міста, туристів і всіх, хто цікавиться культурою Гуцульщини, в тому числі і для учасників АТО та їх сімей, в рамках державної програми їх реабілітації на Прикарпатті, на базі організації проводились ряд майстер-класів з різних видів народного мистецтва Гуцульщини (вишивки, художнього різьблення, виготовлення гончарних виробів та їх розпису), екскурсії і лекції з метою ознайомлення з творчим доробком багатьох митців Косівщини.

Регіональна організація НСХУ продовжує співпрацювати з багатьма видавництвами з підготовки матеріалів про митців і їх творчі доробки, зокрема з редакцією «Енциклопедії сучасної України» Інституту енциклопедичних досліджень. В рамках налагодження зв'язків з зарубіжними культурологічними організаціями було проведено ряд заходів і зустрічей з представниками країн

Прибалтики, Польщі, Австрії та Румунії на базі організації. Гості мали можливість ознайомитися з мистецтвом Гуцульщини, побувати в творчих майстернях митців.

Членами організації проведено ряд персональних виставок. Зокрема, треба відзначити творчу активність наших художників-живописців – Анатолія Калитка, Василя Дутки, Володимира Гуменюка.

У виставкових залах Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини експонувалася персональна виставка живопису Анатолія Калитка «З любов'ю до Гуцульщини» (квітень 2015). Попередні персональні проходили у таких престижних виставкових залах України, як Центральний будинок художника (Київ, 2007), Український фонд культури (Київ, 2007, 2010), Івано-Франківський краєзнавчий музей (1986), Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та покуття імені Й.Кобринського в Коломиї (2002), Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини (1990, 2002, 2004), картинна галерея у м. Кам'янець-Подільський (2006). Реалістичний живопис Анатолія Калитка експонувався на персональних виставках художника не лише в Україні. З успіхом пройшли його виставки у Філадельфії і Вашингтоні, зокрема у представництві посольства України в США (2007), культурному центрі України в Москві (2008), на виставках у Тюмені й Сургуті (2009) під девізом «З любов'ю до України». Основні жанри в яких працює митець – пейзаж, портрет і натюрморт. Перевагу надає пейзажам. Живописні краєвиди Верховини, Косова, Соколівки, Яворова, Шешорів, Криворівні, Космача, Бистреця й Буківця – це своєрідний багатоликий портрет Гуцульщини й живописне освідчення художника в любові до рідного краю. Анатолій Миколайович працює на посаді доцента кафедри образотворчого мистецтва і академічних дисциплін Косівського інституту, присвятивши навчальному закладу більше 40 років педагогічної праці. Учасник багатьох мистецьких пленерів з живопису. Минулого року брав участь у Міжнародному творчому симпозіумі «Мелодія степу і моря» в Одесі.

Живопис спілчанина Володимира Гуменюка і його дочки Тетяни експонувався на персональній виставці «Камертони душі» в Івано-Франківському музеї мистецтв Прикарпаття (квітень 2015).

Персональна виставка малярства Василя Дутки експонувалася у приміщенні театру у польському місті Рибнік. Відкриття виставки відбулося 1 серпня 2015 року, що визначили Днем України в Польщі. На виставці експонувалися живописні полотна «Гуцульське весілля», «Водохрестя в Криворівні», «Позолочений хребет», «Весна в Карпатах», «Посріблені гори». А також 10 картин з архітектурними мотивами Львова. Виставка організована з метою реклами української культури в рамках програми XVII Всесвітніх Літніх Олімпійських Ігор, що проходили в Рибніку (Польща) за участю спортсменів з 29 країн. На відкритті були присутні делегації Спільноти польських організацій з країн Європи, Америки, Австралії.

Крім заняття живописом та навчально-методичної роботи (як заступник директора КПДМ з навчальної роботи) Василь Дутка успішно працює в рельєфній скульптурі. За власним проектом виготовив бронзове погруддя польського композитора Ігнатія Падеревського (2013). Відкриття пам'ятника у Варшаві відбулося за участю президента Польщі. В.Дутка автор меморіальної дошки Івану Боднаруку, «батьку» гуцульської регіональної архітектури, що встановлена на фасаді народного дому с.Стопчатів. У співавторстві з Любомиром Макаром виготовили меморіальну дошку Оксані Затварській, першій актрисі – заслуженій артистці України на Прикарпатті (встановлено на фасаді школи у смт. Яблунів).

Серед колективних виставок з участю членів Косівської РО НСХУ слід згадати наступні: виставка творів декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва «Живиця-2» налічувала 96 творів спілчан, викладачів і студентської молоді, експонувалася у виставковій залі організації (червень-серпень 2014); виставка творчих робіт викладачів кафедри образотворчого мистецтва КПДМ у художньо-меморіальному музеї Василя Касіяна у Снятині (лютий 2015); виставка творів викладачів Косівського інституту ПДМ ЛНАМ у Чернівецькому обласному художньому музеї (травень 2015).

Мистецтвознавці Олег Слободян, Марія Гринюк, Валентина Молинь, Марія Іванчук, Вікторія Дутка – учасники наукових конференцій «Гуцульський феномен: мистецтво жити і творити» (Косів, 2011), «Історія Косівської мистецької школи та її роль у розвитку народних художніх промислів Гуцульщини» (Косів, 2014), «Ерделівські читання» (Ужгород, 2015), «Історичні реалії та сучасний портрет косівської мальованої кераміки» (Косів, 2015).

Підсумовуючи, можемо ствердно говорити про те, що спілчани активні в усіх напрямках творчої, виставкової, наукової та громадської діяльності, мають потужний творчий потенціал, вагомі

здобутки, що важливо для подальшого розвитку мистецтва Гуцульщини і національного мистецтва в цілому.

1. Молинь В. Збереження традицій та інновації у творчості Валентини Джуранюк / В. Молинь // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Спецвипуск VIII. – Львів : ЛНАМ, 2011. – С. 47–53.
2. Молинь В. З життя Косівської регіональної організації Національної спілки художників України / В. Молинь // Гуцульський край. – 2013. – 18 жовтня. – № 42. – С. 4.
3. Молинь В. Карпати як творча робітня митця / В. Молинь // Українська академія мистецтв. Дослідницькі та науково-методичні праці. – Випуск 16. – К. : Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. – 2009. – С. 369–375.
4. Молинь В. Творчий доробок Степана Бзунька / В. Молинь // Образотворче мистецтво. – 2012. – № 1–2. – С. 92.
5. Молинь В. Ювілейний рік художника і педагога Анатолія Калитка / В. Молинь // Вісник Львівської національної академії мистецтв. – Спецвипуск IX. – Львів : ЛНАМ. – 2014. – С. 75–88.
6. Молинь В. Микола Тимків (присвята 100-літньому ювілею майстра) / В. Молинь, І. Молинь. – Косів : Писаний Камінь, 2009. – 28 с., іл.
7. Молинь В. Мелодія живопису Анатолія Калитка. Альбом / В. Молинь, В. Пясецька. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. – 128 с., іл.
8. Історія організації. Рукопис / Архів Косівської регіональної організації Національної спілки художників України. – Папка 1. – 19 арк.
9. Художники Прикарпаття: Альбом / Автор тексту та упорядник Дреботюк Р. – К. : Мистецтво, 1989. – 254 с., іл.

В статтє прослеживается деятельность членов Косовской региональной организации Национального союза художников Украины, в которую входят художники декоративно-прикладного искусства, художники-живописцы и искусствоведы. Исследовано творчество, активное участие в выставках, пленерах, симпозиумах, фестивалях, а также другие важные моменты жизни организации.

Ключевые слова: Косовская региональная организация Национального союза художников Украины, художественные выставки, произведения, декоративно-прикладное искусство, живопись.

The author of the article traces the work of members of Kosiv Regional Organization of the National Union of Artists of Ukraine, which unifies masters of decorative and applied arts, painters and art critics. She researches into creative work of the members of the Union, their participation in the exhibitions, symposia, festivals and sketching outdoors. She highlights other important points of their life at the present stage.

Keywords: Kosiv Regional Organization of the National Union of Artists of Ukraine, art exhibitions, creative works, decorative and applied arts, painting.

УДК 76.009.11-7.012-655.3

Ольга Луковська

АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ КАФЕДРИ КНИЖКОВОЇ ГРАФІКИ ТА ДИЗАЙНУ ДРУКОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ДРУКАРСТВА

У статті розглядаються аспекти міжнародної співпраці кафедри книжкової графіки та дизайну друкованої продукції Української академії друкарства. У час модернізації вищої школи міжнародне співробітництво набуває особливого значення та сприяє розширенню можливостей щодо отримання якісної освіти й ефективного використання фахового потенціалу.

Ключові слова: освіта, міжнародна співпраця, модернізація, художня графіка, дизайн.

*«Patriae decori civibus educandis» –
освічені громадяни є окрасою Батьківщини*

© Луковська О., 2015.